

Vitrăliu

PERIODIC AL CENTRULUI INTERNAȚIONAL DE CULTURĂ ȘI ARTE "GEORGE APOSTU" - BACĂU
ANUL III (NR. 4) 1994
TEL. 093-14.55.15., FAX: 093-13.42.68.

RADU BELIGAN - 75

Sărbătorit în comuna Galbeni și în municipiul Bacău, MARELE ARTIST al teatrului românesc a fost felicitat de Președintele Țării și distins cu Premiul "George Apostu" - 1993.

Iubite Maestre Radu Beligan,

Mă aplec cu emoție asupra acestor rânduri ce n-au puterea să cuprindă admirația mea pentru Dumneavoastră.

Împliniți 75 de ani. Într-un fel, v-ați născut odată cu Țara cea Mare și îi aparțineți.

Camil Petrescu spunea despre Dumneavoastră că sunteți un semn de întrebare și cred că avea dreptate. În spirit și în fapt ați fost și sunteți un semn de întrebare pu unei lumi ce va trebui, într-un târziu, să răspundă care-i sunt adevăratele valori.

Scriați undeva că teatrul înseamnă participare de nervi, de sânge, de sentimente, de idei; că teatrul înseamnă prezent.

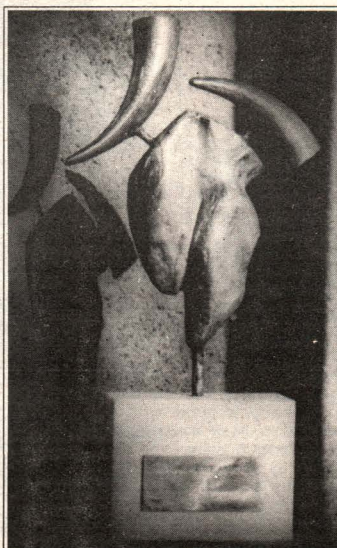
Pentru mine, Maestre Radu Beligan, întru chipați toate acestea; întru chipați ideea de teatru și, de aceea, oricât v-ar fi însemnat pe chip și suflet vremurile sau durerile, veți rămâne tânăr.

Trecând cu discreție și autoritate, privind uneori cu zâmbet detașat și amuzat mediocritatea, ați urcat pe scara valorilor teatrului românesc iubindu-l, slujindu-l și ocrotindu-l. Vă mulțumesc că existăți, Iubite maestre, și că sunteți "un poet plin de subtilitate și un cărturar cât trei academicieni", cum același Camil Petrescu vă caracteriza. Aștept cu nerăbdare să-l reîntâlnesc prin Dumneavoastră, pe scena Naționalului, pe franciscanul Guglielmo, purtător de îndoieli și adevăruri, cel ce crede cu tărie că "Dumnezeu crează, nu ascunde".

Acum, la împlinirea a 75 de ani de trecere prin vremi, vă urez LA MULȚI ANI, sănătate și forță creatoare, pentru că noi toți avem nevoie de Prezența Dumneavoastră.

Ion Iliescu
Președintele României

București, 14 decembrie 1993

Sărbătoritul privindu-și cu emoție trofeul a mărturisit:

"Premiul «George Apostu», care mi-a fost oferit într-un moment de cumpănă al vieții mele înseamnă o înaltă cinste pentru mine, el având deja un prestigiu internațional. E, totodată, un imbold pentru activitatea mea viitoare. Îi sunt, de aceea, foarte recunoscător Centrului Internațional de Cultură și Arte «George Apostu» pentru această distincție... Sunt obosit de emoție".

N. CARANDINO:

"EL TRECE PRIN ARTĂ ADUNÂND FRAGILITĂȚI DIN CARE SĂ FACĂ NESTEMATE"

Personalitatea lui s-a afirmat an cu an. A jucat roluri multe și grele, a câștigat mare siguranță scenică și, în același timp, o tehnică a lui - care contrazice regulile curente de dicțiune, de ținută, de frazare, dar care are expresivitate și o percepție irezistibilă. Radu Beligan nu se mulțumește să-și speculeze defectele fizice sau umorul natural cu care venise de acasă. Radu Beligan citea!

Îl întâlneau foarte des prin librării și anticariate, găsea totdeauna bani - să cumpere

"tot". "Mă interesează tot ce este teatru. Și farsă și tragedie, și regia și scenografia și muzica de scenă. Orice. Intru, cumpăr, și pe urmă, văd eu!" Îl ascultam înmărmurit și căpătam încredere în ceea ce scrisesem. Fiindcă îi făcusem, prin 1942, cel dintâi portret actoricesc, după ce, într-o cronică, anunșasem profetic: "Acest tânăr poartă în ranița lui bastonul de mareșal". Și mă consideram astfel răspunzător de ceea ce avea să urmeze - în bine și în rău. (Așa suntem noi,

acea care ne simțim angajați în tot ceea ce scriem - angajați față de noi înșine...)

Recitesc cu emoție frazele în care zvăcnește un Radu Beligan timid, reticent, fragil, liric...

"...lăsa mereu impresia că are ființă "de împrumut"; pășește stângaci printre oameni și lucruri, de teamă să nu strice socoteli și ordonanțe; personajul de învins pe care îl joacă, nesubliniat, discret, are frăgezimile fecioarei care cântă pe claviurile lui Lafegue... Radu Beligan a moștenit ceva din

puterea albă de pe fața aceluia Debureau care o furase de la fluturi. El trece prin artă adunând fragilități din care să facă nestemate - pentru toate Colombinele câte disprețuiesc frumusețea, aurul și chibutid inea în favoarea mărgelilor de sticlă vie..." Astăzi, Radu Beligan, ieșit din crisalidă, nu mai seamănă cu diafanul Pierrot pe care atunci îl descriam. (Gide a găsit în evanghelia lui Ioan versetul bobului care, murind, "poarte fruit").

Artistul

Născut în comuna Filipești-Galbeni, județul Bacău, la 14 decembrie 1918, Radu Beligan frecventează clasele primare la Școala "A.I. Cuza" din Bacău, după care absolvă Liceul Internat din Iași.

Când în 1937, abia ieșit de pe băncile liceului, unde obținuse titlul de cel mai bun elev din promoția sa, Radu Beligan s-a hotărât să se dedice scenei - împlinind astfel un vis care înainte de a fi al său fusese al tatălui său - colegii și dascălii au fost dezamăgiți: un element atât de dotat, făgăduit unei cariere de medic, de profesor, să se piardă tocmai în profesia asta? Când, student al Conservatorului de artă dramatică tânărul a început să publice versuri, iar cel mai mare critic român al vremii, George Călinescu, i-a acordat prețuirea sa, unii din prietenii lui Radu Beligan au crezut că tânărul va îmbrățișa literatura. Dar Radu Beligan, împătimit ca nimeni altul de scenă, a rămas fidel celei dintâi și celei mai profunde dintre chemările sale. Era încă în anul întâi și Victor Ion Popa, un reputat dramaturg, regizor și director de companie teatrală, l-a văzut jucând într-o producție a conservatorului. A rămas încântat și l-a angajat în ansamblul său. Peste câțiva ani, Victor Ion Popa va scrie despre Radu Beligan: "e unul dintre cei mai autentici comici din câți am întâlnit în teatrele lumii".

Între-adevăr, la începuturile carierei sale, Radu Beligan părea hărăzit numai repertoriului comic unde a obținut succese răsunătoare. Dar treptat, aria repertoriului său se

(continuare în pag. 8-9)

Rampa și Ecranul - Vitrăliu

Trimestrul I/1994

Eminentului om de teatru RADU BELIGAN

strălucit actor, creator de trupe, ambasador al

Teatrului Românesc pe meridianele lumii, neîntrecut interpret al unor roluri, din dramaturgia lui I. L. Caragiale, creator neegalat al lui Marin Miroiu din Steaua fără

nume și al altor eroi din dramaturgia națională, crote din haina de umor și lirism a acestuia, apreciat pentru strălucita transpunere în roluri variate din dramaturgia națională (Smil, Robespierre, Ianke) și universală (Hlestackov, Romulus cel Mare, Richard III), cărora le-a împrumutat todeauna ceva din farmecul său

Iubite maestre Radu Beligan,

Îmi face o deosebită plăcere să vă adresez, cu prilejul zilei dumneavoastră de naștere, cele mai calde urări de viață lungă, sănătate, de noi și strălucite succese artistice. Este o mare bucurie ca la această aniversare să vă avem din nou printre noi, în teatru în al cărui prestigiu este zidit și talentul dumneavoastră remarcabil, originalitatea artei interpretative care au dat viață și strălucire scenică unor roluri remarcabile... sunt fericit că am avut șansa să pot spune, asemenea poetului, "Et in Arcadia ego", să fi asistat de-a lungul anilor, urmărindu-vă fascinantele dumneavoastră evoluții artistice, la împlinirea unui destin ce și-a urmat cu fidelitate vocația și idealurile estetice. Faceți parte din categoria acelor puține personalități care pot fi numite, fără nici o ezitare, Domnul Teatru.

Felicităndu-vă pentru opera scenică, exprimându-mi admirația pentru eseistul și 23 decembrie Actorul, vă urez din toată inima

La Mulți Ani!

Constantin Măciucă

București, 14 decembrie 1993

Însoțindu-l pe sărbătorit

DESTĂINUIRI

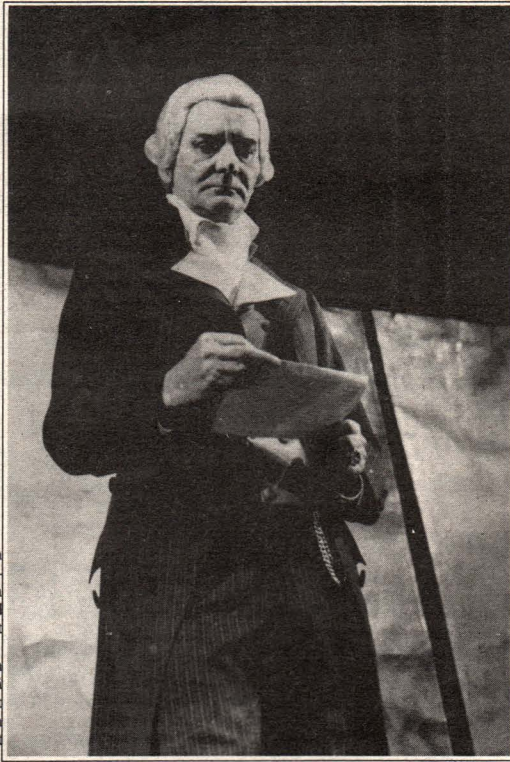
Așa cum am repetat-o adeseori în timpul celor două zile în care s-a aflat la Bacău - 14 și 15 decembrie - contactul cu locul sfânt al nașterii sale i-a "reîncărcat bateriile" sufletului și spiritului. Iar "chemarea" ce l-a adus aici, în chiar ceasul aniversar al nașteii sale, a fost, într-adevăr, una a "obârșii". Dacă ne gândim că Radu Beligan nu este un nume comun în lume artei, că, poate, la București, ar fi avut parte de tam-tam și... să nu uităm că Maestrul, pentru a veni la Bacău, a întrerupt repetițiile la "Numele Trandafirului", după Umberto Eco, piesă care va avea premiera pe 23 decembrie. Când, în seara zilei de 14 decembrie, i se acordă premiul "George Apostu" pe anul 1993, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani și a 55 de ani de carieră artistică, emoționat, se mărturisea celor prezenți, în somptuoasă sală a Centului de cultură a "George Apostu".

Parafrazându-l pe Caragiale, am să spun: grea misie misionară de sărbătorit. Paradoxal, am o meserie de vitraliu, și totuși dincolo de scenă, nu suport să fiu centrul atenției. Am un prieten, om de teatru celebru în lume, despre care alt prieten spunea: "Măi, omul ăsta vrea să fie întotdeauna centrul atenției. Înebunește dacă nu este el centrul atenției. Dacă se duce la o nuntă, vrea să fie mireasa. Dacă se duce la o înmormântare, vrea să fie mortul." Eu sînt exact la polul opus. Momente ca acesta mă handicapează, mă fac să devin mititel, să mă bag într-o găurică undeva și să dispar. Și ziua de astăzi, datorită prietenilor mei...ce coincidență, căți de George am aici! George Genoiu, George Popa, George...Apostu și așa mai departe...Datorită lui și primarului meu iubit am pierdut multă adrenalină în cursul zilei de astăzi. Am fost în satul Filipești, unde m-am născut. La Galbeni. Aș face o precizare. Acum vreo patruzeci de ani, pierzându-mi eu actul de naștere și având nevoie de un duplicat, m-am suit în tren și am coborât în gara Galbeni. Erau doi-trei oameni în gară. Am întrebat cum pot ajunge la Primărie, care era ceva mai departe. "Păi, să vedem dacă trece vreo căruță să vă ia". Și tot așteptând această prezumtivă ocazie, un moș se apropie de mine. "Dom le, parcă te—ș cunoaște de undeva". "Poate m-ai văzut în vreun film..." "Apăi da, acum știu. Dumneata ești acela care te-ai născut aici. Beligan, da? Tu știi că eu l-am cunoscut pe tatăl dumitale? Și unde te-ai născut dumneata? Uite, în magazia aia de mărfuri de acolo. Păi, tatăl dumitale a fost numit aici impiegat, cele două cămăruțe din spate nu erau pregătite, și o vreme au stat aici, și aici te-ai născut. Da să-ți spun eu

ceva și mai interesant. Eu am fost și la botezul dumitale. Ne-am urcat într-o sanie, ne-am dus, te-am botezat, și când ne-am întors, te-am înfășurat bine, te-am pus în niște paie, acolo, în spatele saniei, și am început să cântăm, să chiuim...Și, la un moment dat, la un hop, ai căzut în zăpădă. Da noi nu ne-am dat seama că eram în mare euforie, și când am ajuns, dom'le, unde-i copilul, unde-i copilul? Ne-am întors înapoi, te-am găsit în zăpădă, te-am luat cu noi..."

Și conchide comentariul, povestirea, zicând: "Îți dai dumneața domnule, seama că puteau să te mănânce lupcii!" Și atunci mi-am amintit de o altă poveste pe care mi-a spus-o un cirac de-al lui Iorga. Trecea Iorga cu elevul lui pe Calea Victoriei și în dreptul Palatului Regal se făceau mari reparații. La un metru distanță în spatele lui Iorga cade o cărămidă de sus de tot în capul unui țițan, și-l omoară pe loc. "Domnul, profesor, vă dați seama, o secundă dacă mai întârziăți, mureați dumneavoastră!" "Nu se poate, dragă, eu am de scris Istoria Românilor". Așa și eu. Nu puteau să mă mănânce lupci că eu aveam treabă cu teatrul românesc.

Domnul Genoiu v-a povestit cum a decurs dimineața de astăzi. Și vă fac o mărturisire: acolo, la urmă, când am intrat în sala aceea de clasă modestă, cu copiii aceia cu glasuri angelice... Eu am avut parte de multă bucurii în viața mea: am fost în palate regale, am dat mâna cu președinții de republici, am convorbat cu mari oameni, cu celebrități ale lumii contemporane. Am fost chiar la o masă la Regina Angliei. Povesteam dimineața cum am luat un premiu la Veneția, într-o atmosferă nemaipomenită, în Palatul Signorilor, cu halebardieri îmbrăcați în haine din secolul XVIII, cu tot juriul acela ce părea desprins din tablouriile lui Velasquez...o minune! Și totuși această sălișcă de clasă de azi dimineață, cu pereții ei albi, cu copiii aceia curajați, m-a impresionat mai mult decât palatele pe care le-am străbătut. A fost o dimineață cu o încălțare emoțională care m-a copleșit. Măine am să mă duc la școala unde am învățat primele clase primare. Mi-aduc

În rolul lui Robespierre din "Danton", de Camil Petrescu

aminte, când m-am mutat de-aici, tata a cerut carnetul de note și directorul a simțit nevoia să scrie pe marginalii, așa: "Un elev foarte bun!" Omul acela nu și-a dat seama că, de fapt, vorbele sale au însemnat însăși deviza existenței mele. Pentru că eu nu mi-am pierdut starea de elev niciodată. Nici acum. Sînt în preajma unei premieri, am 55 de ani de teatru în spate, dar am emoțiile unui debutant și am impresia că nu prea știu multe lucruri și mai am câte ceva de învățat. Vă mulțumesc pentru tot ce-ați spus aici, pentru toate cuvintele minunate pe care le-ați rostit.

Vă mulțumesc tuturor pentru semnul de prietenie cu care dulce m-ați împovărat.

Mulțumesc și acestui mare artist - George Zărnescu - pentru această operă care mi se pare senzațională și care îmi aduce aminte de Brâncuși. Să dea Dumnezeu să ajungă pe urmele lui! Mulțumesc pentru tot și, last but not least, aș vrea să vă mulțumesc dumneavoastră, adică publicului, acestui eşantion de elită al marelui public ce m-a ajutat de-a lungul celor 55 de ani. Lui îi datorez, așa zice, totul. Cum aș putea să vă mulțumesc pentru această fidelitate, pentru această prietenie? Ce cuvinte aș putea găsi ca să-mi dau preaplul sufletesc? Și gândindu-mă eu cum să găsesc o formulă, mi-am amintit de începutul piesei "Regele Lear". Bătrânul monarh își cheamă cele trei fiice ca să împartă regalul, iar înaintea cerei fiecareia să-i spună cât de mult îl iubeste. Primele două, care nu-l iubeau de loc, și evenimentele ulterioare ale piesei ne-o vor dovedi, spun vorbe minunate, declarații de dragoste superbe. Cea de-a treia fată, Cordelia, singura care îl iubea cu adevărat, nu spune nici un cuvânt. Ea nu spune nici o vorbă. Tace. Urmând exemplul Cordeliei, dați-mi voie să vă iubesc și să tac...*

ARTISTUL

(continuare din pag. 7)

lărgește, astfel încât, acest actor, dispunând de un talent verificat într-o serie de spectacole, care îi cereau fiecare alte daruri, s-a impus deopotrivă și în dramă și în tragedie.

Lui Radu Beligan i se datorează realizarea dramatică a sute de roluri de primă mărime din dramaturgia originală și universală, cum ar fi Tuzenbach din *Trei surori* de Cehov, Hlestackov din *Revizorul* de Gogol, Filipetto din *Bădăranii* de Goldoni, Miroiu din *Steaua fără nume* și Ștefan Valeriu din *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian, Béranger din *Rinocerii* și Ucișag fără simbric de Eugen Ionescu, Cirviș din *Capul de rățoi* de G. Ciprian, George din *Cui i-e frică de Virginia Woolf?* de Ed. Albee, Mol din *Prizonierul din Manhattan* de Neil Simon, Chitlaru din *Opinia Publică*, Mayer din *Simfonia patetică* și Scriitorul din *Viața unei femei* de Aurel Baranga, Robespierre din *Danton* de Camil Petrescu, Richard din *Richard al III-lea*

"Se conferă titlul de cetățean de onoare al comunei Filipești domnului Radu Beligan, artist al poporului, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani."

Emoțiile care au urmat acestei clipe, în sălița de clasă a Școlii Generale din Filipești-Galbeni, au fost imense. Emoționat a fost și cel care a primit distincția, Maestrul Radu Beligan, emoționat a fost și cel care a înmănat-o, primarul comunei, Ion Apostol, emoția i-a cuprins și pe micuții elevi care au fost de față la sărbătorire.

Anterior acestui moment, soșirea maestrului în comună a avut, de asemenea, parte de multe emoții. "Pelerinajul" la magazia în care se născuse a avut ceva dintr-un drum inițiat. Cineva care fusese prezent în preajma domniei-sale chiar în clipa în care Radu Beligan pusese piciorul în cămăruța în care se ivise pe lume, acum trei sferturi de veac, spunea că a simțit dintr-o dată cum Maestrul căpătase forțe nebănuite, energii neobișnuite... Era asemeni personajului din poveste, care, atingând cu picioarele pământul, devine mai puternic.

Ca o recunoaștere a valorii deosebite a consăteanului lor, Casa de Cultură din Filipești se va numi din acea zi înainte "Casa de Cultură Radu Beligan".

La patru ani după ultima mențiune în Cartea de Onoare a comunei, Maestrul Radu Beligan nota:

"Azi, 14 decembrie 1993, am avut bucuria să-mi sărbătoresc aniversarea celor 75 de ani în satul în care m-am născut, printre cei din mijlocul cărora am plecat. Au fost clipele cele mai emoționante din viața mea. Vă mulțumesc tuturor pentru această memorabilă dimineață.

Cu dragoste și fidelitate, RADU BELIGAN."

A consemnat Simona Lazăr (Cotidianul "Ziua" - Bacău)

iesut din inteligență, umor și poezie.

Președinte activ timp de șase ani și apoi Președinte de onoare pe viață al Institutului Internațional de Teatru,

membru de onoare al mai multor Academii de Artă de peste

hotare,

Uniunea Teatrală din România -

UNITER

și urează, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, mulți ani de succese și împliniri, cu aceeași tinerețe și energie creatoare, pentru bucuria

publicului care l-a îndrăgit și a tuturor acelor care îl apreciază.

La mulți ani!
Ion CARAMITRU

14 decembrie 1993

Vitrăliu

de William Shakespeare și Romulus din Romulus cel mare de Fr. Dürrenmatt.

Lui Radu Beligan i se datorează, de asemenea, realizarea dramatică a majorității schișelor lui L.L. Caragiale, schișe egale în valoare cu piesele sale. Trebuie spus că în repertoriul caragialean în care a interpretat, printre alții, pe Agamiță Dandanache din O scrisoare pierdută, pe Rică Venturiano din O noapte furtunoasă și pe Catindatul din D'ale carnavalului, contribuția sa a mers nu numai pe linia reconsiderării contemporane a acestor roluri, dar ceea ce este mai important, pe linia descoperirii celor mai acute sensuri ale pieselor marelui nostru dramaturg. Dealtminteri, Radu Beligan este și un regizor care știe să alieze ponderi, inventivitatea și sobrietății, elanul. (Spectacolul din Poveste din Irkutsk este unul dintre cele mai semnificative)

Dar Radu Beligan s-a impus în egală măsură și în studiourile Radiodifuziunii și pe platourile televiziunii, interpretând, de asemenea, sute de roluri din repertoriul românesc și universal. Iată doar câteva piese în care a deținut rolurile principale. Omul care a văzut moartea de Victor Eftimiu, Titanic vals de Tudor

Mușatescu, Caragiale în vremea lui, Mitică Popescu, de Camil Petrescu, Plicul de Liviu Rebreanu, Patima roșie de M. Sorbul, Idolul și Ion Anapoda de G. M. Zamfirescu, Fii cuminte, Cristofor, Mielul turbat, Sfântul Mitică Blajinul, de Aurel Baranga, Milionarul de Zordan Iavkov, Svejck de J. Hašek, Nud cu vioară, de Noel Conrad, Tabachera de argint, de Galsworthy, Volpon, de Ben Johnson, A douăsprezecea noapte, Doi tineri din Verona, Comedia erorilor de Shakespeare, Școala bărfelilor de Sheridan, Kean de J.P. Sartre, Cyrano de Bergerac de Ed. Rostand, Mizantropul de Molière, Appolon de Belaque de Giraudoux etc.

Profesor la Institutul de artă teatrală și cinematografică, Radu Beligan a format multe generații de actori care-i păstrează afecțiune și recunoștință.

Radu Beligan s-a remarcat și ca un talentat animator al mișcărilor teatrale. Cuvântul său s-a dovedit interesant și util în cadrul diferitelor întâlniri ale oamenilor de teatru din România, precum și în cadrul congreselor și conferințelor internaționale, în care a reprezentat România.

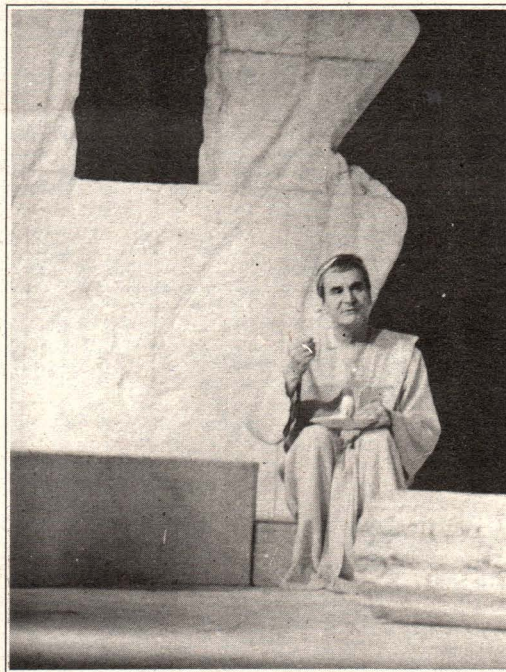
Stima de care se bucură Radu Beligan printre oamenii de teatru

din lumea întreagă rezultă și din faptul că a fost ales, în 1965, vicepreședinte al Institutului Internațional de Teatru, în 1966 în cartelul celor zece oameni de teatru care conduc Teatrul națiunilor, iar în 1971, în 1973 și 1975 - președinte al Institutului Internațional de Teatru, iar din 1979 președinte de onoare al Institutului Internațional de Teatru.

I s-au tipărit volumele de eseuri Prețexți și subțexte (1968) și Luni, marți, miercuri... (1978), autobiografii estetice și profesioni artistice de credință.

Radu Beligan, director al Teatrului Național din București, membru al Academiei de Arte din Berlin, distins cu importante și numeroase premii (cel mai recent i-a fost decernat la Florența de Academia "Le Muse") este unul dintre cei mai pregnanți animatori ai vieții teatrale, nu numai românești dar și internaționale.

În anul 1978 primește titlul de CETĂȚTEAN DE ONOARE AL MUNICIPIULUI BACĂU. În anul 1978 regizează pe scena Teatrului "Bacovia" spectacolul cu piesa "O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale și interpretează rolul lui Agamemnon Dandanache.

Romulus cel Mare în piesa cu același titlu de Fr. Dürrenmatt.

Cronicar

PREZENT LA ȘCOALA UNDE A ÎNVĂȚAT CLASELE PRIMARE

Domnule Radu Beligan, Onorată asistență,

Este mare bucuria părinților când copiii lor risipiți în lume se reintorc măcar pentru o clipă în vechiul cuib părintesc. Și mai mare este bucuria școlii, atunci când din curgerea fără oprire a vremii s-a alege clipa când unul dintre fiii ei îi trece din nou pragul. Mai mare pentru că asemenea clipe sînt pentru părinții spirituali care sînt dascălii mai rari și mai puține. Fiii lor împrăștiați prin toate colțurile lumii, înclătați în lupta fiecărei zile, rămân cel mai adesea departe, măcar cu trupul dacă nu și cu sufletul de acel loc al obârșiei lor spirituale.

De aceea ne bucurăm astăzi când unul dintre fiii mei vechi al acestei școli se întoarce la ea. Din cei de altă dată nu mai este nimeni care să-i iasă în cale.

"Coboară-n noi părinții rînd pe rînd în timp ce-n noi mai cresc grădinite.

Ei vor să fie rădăcinile, prin cari ne prelungim pe sub pământ..."

Cei vechi nu mai sînt; numele, gânduri ori slova lor au rămas pe vreo pagină de caiet sau de carte și mai adănc, poate, pe pagina albă și curată a sufletului elevilor lor, într-un ungher ascuns al lui, din care dau din când în când semne. Cei vechi nu mai sînt, de parcă ar fi! Pentru că truda și făclia le-au luat de la ei alții și de la acești alții le-am luat noi și noi le vom da altora. Nu mai sînt oamenii, dar a rămas ȘCOALA care este una din rădăcinile adânci ale omului. Și

noi, slujitorii ei de astăzi, ne bucurăm cum s-ar bucura cei de demult și salutăm în persoana distinsului nostru oaspete de azi o împlinire prin timp a școlii. Una din marile ei împliniri: pentru că Radu Beligan este una din marile personalități ale teatrului românesc. Actor, director de teatru, profesor la Institutul de artă teatrală și cinematografică, autor a două volume publicate la interval de un deceniu unul de altul, domnia sa este un punct de înaltă referință și de adăncă împlinire a teatrului românesc, în ultimii 50de ani ai existenței noastre.

De-a lungul unei cariere prodigioase, actorul Radu Beligan a interpretat magistral sute de personaje. A făcut chiar mai mult: a dat unora dintre ele sunetul rar al unicității, creînd imaginea perfectivității interpretative, imaginea personajului pe care nimic nu-l poate modifica, statuia vie a gândului autorului lui. Mărturisesc cu sinceritatea și bucuria unui spectator împătimit că n-am văzut și mi-e foarte greu să cred că voi mai putea vedea un alt Rică Venturiano sau alt doctor Smil decât cei pe care i-a creat Radu Beligan, cum nu pot concepe alt Hamlet după cel al lui L. Olivier.

Nu știu cât a pus Școala de băieți nr. 2 din vechea urbe a Bacăului la temelia acestei explozii de lumină care este traectoria actorului Radu Beligan în timp. Prea puțin, probabil. Prea pur și curat este grăuntele de geniu al actorului, ca el să fi putut fi cultivat într-o răsădiniță

didactică. Dar mă încercă o bănuială că dl. Radu Beligan a dus cu sine prin lume, din acest colț al blîndeii Moldove, alt semn al dascălilor săi de demult. Pentru că domnia sa nu a fost numai și este un mare actor, profesor și om de cultură, ci și o conștiință umană pe care o salut astăzi printre noi, cu bucuria vechilor săi dascăli, născută de convingerea că sămînța lor n-a căzut pe un pământ sterp. Căci domnul Radu Beligan a unit talentul cu demnitatea și verticalitatea unei atitudini care poate constitui un MODEL ETIC, așa cum atătea dintre creațiile sale pe scenă pot fi considerate modele actoricești. De aceea ceasul nostru de astăzi este cel al unei bucurii depline.

"La obârșie, la izvor, nici o apă nu se întoarce decât sub chip de nor.

La obârșie, la izvor, nici un drum nu se întoarce decât în chip de dor..."

Omul...omul se poate întoarce și altfel! Așa cum a venit astăzi Radu Beligan printre noi. Vă zămulțumim, maestre, că pașii v-au purtat printre noi și faceți așa ca să prelungim clipa vederii-revederii noastre ca pe altă sărbătoare în pragul Sfințelor Sărbători care se apropie. Îngăduiți-ne să numim acest amfiteatru al Școlii "ALI.Cuza" - vechea Școală nr. 2 din Bacău - RADU BELIGAN •

Prof. SERGIU ȘERBAN,
Școala "Al. I. Cuza" Bacău,
15 decembrie 1993

Stimate Radu Beligan,

Mă alătur celor ce și-au exprimat în aceste zile prețuirea pentru un actor cu timbru unic, actor de farmec și inteligență, grațios până spre candoare, servind ca nimeni poanta, jucînd cu detașare întristările și înțelepciunile, hătru cât cuprinde, discret și mai ales cult și inventiv la vorbă, ornat la gînd mult peste media actorului român. După trei sferturi de secol o asemenea personalitate, deși mobilă și afabilă, e aproape o statuie.

M-am bucurat în decursul timpului să prețuiesc în dumneața un om cu o judecată teatrală sănătoasă, nerobit perversiunilor ce s-au practicat și se mai practică în materie de gust teatral într-o încercare disperată de a falsifica totul, de a coroda bazele etice și rationale de care se mai sprijină această biată națiune. Un asemenea morb nu te-a traversat sau, dacă s-au transmis tentațiile, cosmopolite, nu te-au alterat. European în bună parte, dumneața ai rămas totuși un credincios genului acestui popor și nu l-ai părăsit.

La mulți ani!

Paul Everac

BUCUREȘTI, 14 decembrie 1993

POETULUI RADU N. BELIGAN, LA ANIVERSARE

Filiala Bacău a Societății de Științe Filologice din România își face un titlu de glorie din a afla că sub zodia Săgetătorului, un fost - și de ce nu - actual concitadin intră în hronograful locului cu un superb triumf.

Bucuria filologilor băcăuani își are drept suport adevărul, din păcate puțin cunoscut, că actorul Radu N. Beligan a scris și publicat poezii. Volumul din 1938, "Intăia spovedanie", apărut la București, a fost citit și citat de G. Călinescu în a sa "Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent", la rubrica "Noua generație".

Să ne măști, maestre în cuvînt creat și re-creat, spre fala artei românești! Să ne delectați cu alte mărturisiri - că doar "Intăia spovedanie" mai cere atătea altele! - și să fiți convins că filologii băcăuani vă iubesc! •

Prof. IOAN DĂNILĂ, Președintele SSF
Filiala Bacău
Prof. EUGEN BUDĂU, inspector școlar

Rampa și Ecranul

Trimestrul I/1994

“MATINALUL”, TELEVIZIUNEA ȘI PRESA PE RECEPȚIE

“ADEVĂRUL”

Marele actor al teatrului românesc împlinește astăzi 75 de ani. Născut în comuna Galbeni, jud. Bacău, la 14 decembrie 1918, maestrul a absolvit Conservatorul de Artă Dramatică din București, debutând în 1938. Radu Beligan, profesor și director de teatru, a îndeplinit în perioada 1965-1971 funcția de președinte al Institutului Internațional de Teatru. Ca o recunoaștere a meritelor sale artistice și civice, dar și a prestigiului școlii românești de dramaturgie, artistul a fost ales președinte de onoare pe viață al amintitei instituții. La mulți ani, maestre!

“CRONICA ROMÂNĂ”

Radu Beligan nu este doar unul dintre cei mai mari actori ai noștri, ci și unul din cei mai rafinați. Nimeni nu are farmecul lui elegant și cuceritor, încât fascinează spectatorul, îl aduce într-un fel de tranșă, îl amețește, îl subjugă, îl leagă de mâini și de picioare și nimic nu mi se pare mai frumos și în același timp mai greu, decât ca un actor să-și lege spectatorul de mâini și de picioare cu frânghiile de mătase, cu vorbe și gesturi sub a căror strânsoare te supui cu voluptate. Beligan este, poate fi, în egală măsură și un actor tăios, “rău”, de surprinzătoare forță dramatică, atunci când vrea, atunci când cineva se gândește a-l distribui într-un rol de o asemenea factură. Beligan este însă mai puternic decât orice rol.

“EVENIMENTUL ZILEI”

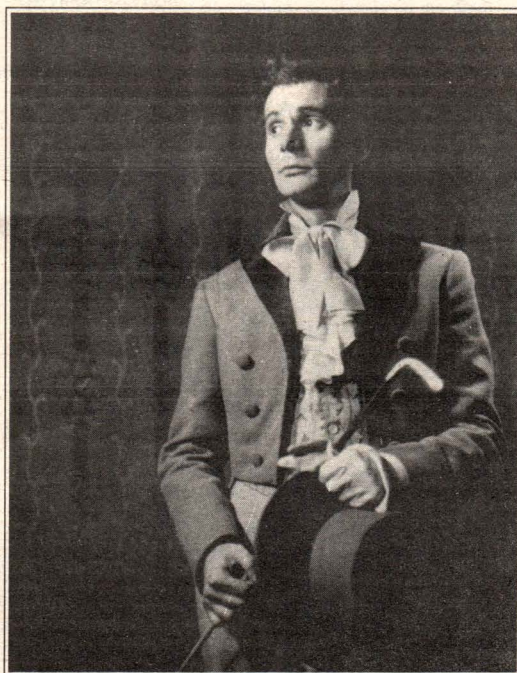
Radu Beligan, reprezintă, fără nici o îndoială, unul dintre capitelele antologice ale istoriei artei spectacolului de teatru și film românesc. Personalitatea sa deosebită îmbină talentul nativ cu inteligența artistică de excepție, iar vocea sa extraordinară ar putea constitui oricând și oriunde în lume obiect de studiu pentru catedrele de vorbire scenică. Astăzi - când împlinește trei sferturi de secol - e mai “în formă” ca niciodată, amintind că este pregătit să ne ofere noi

bijuterii interpretative, pe scenă și pe ecran.

... La rugămintea noastră, a declarat, în exclusivitate pentru “Evenimentul zilei”: “Un zvon din ce în ce mai persistent pretinde că săș implini 75 de ani. Cei ce l-au așant știu probabil că în artă timpul se măsoară cu altfel de ceasornice. Cu ajutorul magiei teatrului, în loc să adun ani, am duna mai multe tinereți succesive. Așa se explică apropiatul meu debut în sfânta scenă a Teatrului Național, transformată ad-hoc în biserică. Voi invita la această ceremonie unul dintre romanii născuți odată cu Marea Unire. Poate, cine știe, să fie de bun augur pentru un armistițiu în războiul romano-roman”

“ORA”

Actorul Radu Beligan se simte într-o formă excepțională. Un energetician a fost chiar uluit de starea foarte bună a sănătății sale. Ziarul “ORA” îi urează “LA MULȚI ANI!”

În rolul Hlestacov, din “Revizorul” de Gogol

Convorbire cu Radu Beligan:

“Sunt obosit de emoție”

Pare incredibil, dar maestrul Radu Beligan (meșterul, cum îi spun cei din trupa de la Național) a împlinit 75 de ani, deși e zvelt și cu un aer tineresc în întreaga înfățișare, sfidând anii cu sabia spiritului și a talentului său de excepție.

A interpretat pe scenă, multe personaje din dramaturgia românească și universală, a scris cărți, a reprezentat în lume, cu strălucire, teatrul românesc, fiind una dintre cele mai marcante personalități ale acestuia, de famă recunoscută din moment ce e președinte de onoare pe viață a Institutului Internațional de Teatru.

Prezent la Bacău, la Centrul Internațional de Cultură și Arte “George Apostu” cu ocazia decernării premiului anual “George Apostu” artistul a fost, de asemenea invitat în comuna natală, la Filipești, unde a primit titlul de cetățean de onoare, a fost oaspetele Școlii nr. 19, la care a învățat, al Inspectoratului pentru Cultură, a vizitat ateleerele artiștilor plastici, în fine, s-a întretinut cu numeroși oameni de cultură și artă și cu reprezentanți ai presei. Iată câteva dintre gândurile marelui actor destăinute pentru cititorii ziarului nostru.

- Cum vi s-au părut zilele petrecute la Bacău, domnule Beligan?

- Pot să-ți spun doar atât: deocamdată sunt atât de obosit de emoție, de toată avalanșa de sentimente, de senzații, de

impresii care s-au rostogolit peste mine în aceste două zile, încât trebuie să las ceva timp să treacă pentru a le putea decanta.

- Și totuși, ce momente vi s-au părut a fi cele mai emoționante?

- Cele petrecute în satul natal, la Filipești, unde, înf-o săliță cu pereții vruți în alb, niște copii de o mare puritate, cu voci angelice, mi-au cântat colinde și mi-au făcut urări. Pare ciudat, dar eu, care am avut prilejul să colind lumea, să intru în palate, să cunosc șefi de state și alte personalități ilustre, nu m-am simțit niciodată atât de mișcat, de tulburat până la lacrimi. Am fost apoi și în Bacău la Școala 19, unde am învățat cândva, și acolo tot așa, niște copii, mai precis un cor extraordinar, profesionist aproape, de o muzicalitate perfectă, care mi-a amintit de Mini-Song, mi-a răscolit sufletul.

- Dar premiul pe care tocmai l-ați primit, ce reprezintă pentru dumneavoastră?

- Premiul “George Apostu”, care mi-a fost oferit într-un moment de cumpănă a vieții mele, înseamnă o înaltă cinste pentru mine, el având deja un prestigiu internațional. E, totodată, un imbold pentru activitatea mea viitoare. Îi sunt, de aceea, foarte recunoscător Centrului Internațional de Cultură și Arte “George Apostu” pentru această distincție.

- Îi mulțumesc unui vechi prieten, coleg și colaborator, Geo

Popa, care, luând în primire acest spațiu cu o destinație anacronică a izbutit să facă unul dintre cele mai stupefiante locuri culturale din România. Eu personal nu am mai întâlnit un asemenea loc în care interferența artelor s'fie pusă în valoare cu atâtă inteligență și armonie. La Geo a izbucnit o adevărată vocație de animator cultural care dublează talentul unui actor strălucit, căruia ar trebui să i se facă mai mult publicitate. Important este acum să nu-și piardă entuziasmul în tot ce face”

- Știu că, în curând, reveniți pe scenă, cu un rol principal din dramaturgia romanului lui Umberto Eco, “Numele transdrifului”. Aș vrea să-mi spuneți cu ce sentimente reveniți și pentru că sunteți și om de condei, ce aveți, la ora actuală, pe masa de lucru?

- Mă întorc, din ferice, în condiții foarte bune în teatru. Adică, pe scena Naționalului, unde mi-am consumat cei mai mulți ani din viața mea și rolul pe care-l voi interpreta este dint-un fel important. Din punctul de vedere al scriitorului ocazional care sunt pot să-ți răspund că mă gândesc la o carte, pentru care am deja sute de fișe. Ea va cuprinde istorisirea întâlnirilor mele cu celebritățile pe care am avut prilejul să le cunosc de-a lungul timpului. Va fi deci relatarea unor întâlniri admirabile.

Interviu realizat de Carmen Mihalache Popa

Distincții - gesturi de prețuire

BUCUREȘTI

MAESTRUL RADU BELIGAN - LAUREAT AL PREMIULUI DE EXCELENȚĂ AL ZIARULUI “LIBERTATEA” ȘI AL FUNDAȚIEI DE TEATRU ȘI FILM “TOFAN” AL CAREI PREȘEDINTE DE ONOARE ESTE EMINENTUL REGIZOR GORGIO STREHLER

IAȘI

CETĂȚEAN DE ONOARE ȘI DOCTOR HONORIS CAUZA al Academiei “George Enescu” ÎMPREUNĂ CU CELIBIDACHE, VLAD ROMAN, BABA, IRIMESCU.

La ultima ședință extraordinară a Consiliului Municipal Iași s-a hotărât ca în cadrul unor manifestări ce vor avea loc la Academia “George Enescu” în perioada 13-20 mai, personalități de seamă ale artei românești să primească titlul de “Cetățean de onoare al Municipiului”. Acestea sunt: dirijorul Sergiu Celibidache, muzicologul Vlad Roman, pictorul Corneliu Baba, Actorul Radu Beligan și sculptorul Ion Irimescu. Pentru activitatea lor în cultura și arta românească, celor cinci personalități li se vor decerna titlul de Doctor Honoris Cauza al Academiei “George Enescu”

TINERII CRITICI DE TEATRU

În cadrul programului UNIPROF (de profesionalizare a actului critic) inițiat de către UNITER s-a organizat la Bacău, în colaborare cu CENTRUL INTERNAȚIONAL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ GEORGE APOSTU, o întâlnire care a avut ca teme “De la cutia italiană la spațiul neconvențional” și conferința-dezbateră E. Gordon Craig. A avut loc o expoziție a studenților scenografi (clasa profesorului Nicolae Ularu) de la ACADEMIA DE ARTE FRUMOASE din București, urmată de proiecții video. Alături de cursanți au participat Geo Popa - director al Centrului Internațional “George Apostu”, Nicolae Ularu profesor universitar, și criticii teatrali Victor Scoradeț, Miruna Runcan, C.C. Buricea-Minaric.

Înălțirea de la Bacău a avut ca sponsor BTT, care a asigurat cu generozitate transportul, AGRIBAC-FORTUNA din Bacău.

MINISTERUL CULTURII • DIRECȚIA PENTRU ADMINISTRAREA CENTRELOR DE CULTURĂ

Vitraliu
PERIODIC AL CENTRULUI INTERNAȚIONAL DE CULTURĂ ȘI ARTĂ “GEORGE APOSTU”

Centrul Internațional de Cultură și Arte “GEORGE APOSTU”

Bacău - Str. Crîngului nr. 18 cod 5500

Tel.: 043-14.55.15; Telefax: 043-13.42.68

Consiliu artistic:

Rodica Mihaela Cadet, Rodica Cantemir,
Elena Cătuneanu, Viorel Cojan (foto)

Director:

GHEORGHE POPA

Redactor coordonator:

CARMEN MIHALACHE

Rampa și Ecranul - Vitraliu

Trimestrul I/1994